ARA 5000 LEI

Taxapostală plătită în numerar conf. aprobă Direcțiunea Generală P. T. T. Nr. 225,404—194.

VILÁGOSSÁG

KOLOZSVÁR, 1947 április 18. péntek

A MAGYAR NÉPI SZÖVETSÉG KÖZPONTI NAPILAPJA

IV. EVFOLYAM, 92 szám

Őrjárat a kolozsvári fekete-tőzsdén

Halálra ítéltek a magyarországi összeesküvés vezetőit

BUDAPEST. — A magyar Népbiróság Jankó Péter-tanácsa szerdán reggel hirdetett itéletet a köztársaság ellen irányult összeesküvés első csoportjának bünperében.

A magyar nép biróságа azok felett hirdetett itéletet, akik meg akarták dönteni azt a demokratikus rendszert, amelyet annyi szenvedés és veszteség után épitett ki magának a nép.

A jogfolytonosság elvét hangoztatva, a nemzetközi reakció segitségét is felhasználva, az országrontó fasiszták uralmát akarták visszahozni Magyarországra. Azt hirdették, hogy mindaz, ami az elmult két esztendőben történt, semmis és érvénytelen. Érvénytelen a köztársaság kikiáltása, érvénytelenek a szabadságjogok és semmis a földreform.

A föld alatt szervezkedtek, de csápjaik elnyultak a magyar közélet minden terére. A magyar nép évezredes álma, az önálló, független és szabad ország, amelyben a föld a népé, mostani megvalósulásában pusztulással fenyegeti azt a réteget, amely minden szolgalhadával és pereputtyával együtt ez álom megvalósulásának utját máig elállhatta. Az összeesküvők ezekben a rétegekben könnyen keríthettek tehát maguknak cinkosokat. S ezek a cinkosok a Mistéthek, Saláták, Kovács Bélák személyében ott voltak a kormányban, ott voltak a parlamentben, ott voltak az éppen általuk felduzzasztott Kisgazdapártban és ott voltak a Parasztszövetségben is.

Az összeesküvők és vezetőik, az ugynevezett Hetes Bizottság, tehát ha nem is komoly, de számbavehető erők felett rendelkeztek és ezek az erők fenyegették a magyar nép demokratikus rendszerét és ezzel együtt egész jövőjét, sorsát, életét is.

Az a nép azonban, amelyet annyiszor becsaptak a történelem folyamán, ez egyszer nem hagyta magát becsapni. Az összeesküvők, akik suttogó propagandájukban és nem egyszer nyiltan is, azt merték állitani, hogy mögöttük a földmüvesek milliói állnak, abban a pillanatban, amikor a rendőrség és a népügyészség leráutotta terveikről és céljaikról a leplet — egyedül maradtak.

A dolgozó és uj jövőt épitő magyar nép megértette, hogy az összeesküvők életére, jövő boldogságára törnek és mert ez igy volt, e nép biróságа a gyilkosoknak járó könyörtelenséggel itélkezett.

A Népbiróság Donáth Györgyöt, az összeesküvés szellemi vezetőjét, valamint Dálnoki Veress Lajos volt vezérezredest, az összeesküvés katonai vonala, az ugynevezett „földalatti fővezérség" parancsnokát és Andrásss Sándor volt vezérőrnagyot, a „földalatti fővezérség" kémelhárító osztályának vezetőjét kötéláltali halálra itélte.

Szentmiklóssy István vezérkari őrnagyot, Dálnoki Veress Lajos „vezérkari főnökét" és Arany Bálintot, a Parasztszövetség igazgatóját életfogytiglani fegyházra itélte a Népbiróság.

Szentiványi Domokost, aki az összeesküvők külföldi kapcsolatait tartotta kezében, 14 évi fegyházra, Kiss Károlyt, aki ugyancsak a Parasztszövetség egyik vezetője volt, 12 évi fegyházra, dr. Héder Jánost, aki az összeesküvők pénzügyeit intézte, 12 évi fegyházra, Berkó János vezérkari ezredest, aki ugyancsak a katonai vonalon dolgozott, 8 évi kényszermunkára, Sóvári Tihamért 7 évi kényszermunkára, Fülöp Józsefet, az összeesküvők „katonai személyi ügyosztályának" vezetőjét, 6 évi kényszermunkára, Várkonyi Lászlót 1 évi fogházra itélték.

A többi vádlottat illetően a Népbiróság ugy döntött, hogy azokat szabadon bocsájtják, de politikai jogaik gyakorlásától 10 évre eltiltották és vagyonukat is elkobozták.

Majoros János mérnök ügyét, aki az összeesküvők repülőszolgálatának megszervezésére vállalkozott, rendes biróság elé utalták.

Uj magyar szakiskolák felállitását jelentették be az országos magyar tanügyi értekezleten

BCU Cluj / Central University Library Cluj

KOLOZSVÁR. — Az eredetileg egy napra tervezett országos magyar tanügyi értekezlet a bő tárgysorozat miatt csak szerdán délben ért véget. Az értekezlet két napján nemcsak a nemzetnevelésügyi minisztérium hatásköre alá tartozó magyar iskolaügyek kerültek megvitatásra, hanem az értekezlet résztvevői részletesen foglalkoztak a földmüvelésügyi és munkaügyi minisztérium hatása alá tartozó magyar iskolák sok sikintetben sulyosabb helyzetével is.

Uj nemzetiségi iskolatörvény

A nemzetiségi iskolatörvény tervezetét *Felszeghy* Ödön nemzetnevelésügyi vezértitkár terjesztette elő. A tervezet a Magyar Népi Szövetség tanügyi bizottságában már 1945-ben elfogadásra talált, de *csak most, a választási győzelem után van kilátás arra, hogy törvénybe emelkedjék.* Az uj nemzetiségi iskolatörvény véglegesiti a Groza-kormány alatt már kialakult anyanyelvi oktatás rendszerét Romániában. Miután az értekezlet a kétéves tapasztalatok alapján átjavitotta a tervezetet, ez a MNSz parlamenti csoportja urián *a törvényhozás illetékes fórumai elé kerül.*

A nemzetnevelésügyi minisztériumban müködő magyar vezértitkárság tevékenységéről *Papp* Imre nemzetnevelésügyi vezérfelügyelő, a MNSz tanügyi bizottságának bukaresti megbizottja számolt be. Jelentésében kiemelte, hogy *Stefan Voitec nemzetnevelésügyi miniszter hatható segitségével sikerült végre teljes mértékben beszámittatni a felekezeti iskolákban eltöltött szolgálati időt a besorolásoknál.* Ugyancsak eredménnyel járt a nyugdijazás előtt álló tanerők szolgálatának teljes fizetéssel való meghosszabbitása is. Az egyházi nyugdijalaphoz tartozó régi nyugdijasok ügyében eddig nem sikerült eredményre jutni.

Uj magyar szakiskolák

Az értekezlet megnyugvással vette tudomásul, hogy a magyar szakiskoláknak a MNSz tavalyi tanügyi értekezletén tervbevett kibővitése is előre haladt. *A jövő tanévre Brassóban magyar textilipari, Temesváron épitészeti, Csikszeredán faipari középiskolát, Baróton szintén faipari középiskola kezdi meg működését, Székelyudvarhely háztartási tanárnőképző főiskolát kap és öt, még meg nem állapitott kisebb vidéki városban vagy nagyközségben magyar háztartási és háziipari iskolák nyilnak nők számára.*

Az értekezlet elhatározta, a tankönyvhiány korszerü és magasabb szinvonalu könyvek kiadása alapján való kiküszöbölése érdekében közös konferenciára hivja össze a tankönyvszerzőket, irókat, müvészeket és tudományos szakembereket.

Panaszok hangzottak el az értekezleten az igazságtalan épületelosztásokkal és a magyar iskolaföldek sorsával kapcsolatban, valamint kifogások merültek fel egyes román tanügyi hatóságoknak a magyar tanügyi igazgatásba való jogtalan beavatkozása ellen. E sérelmek elháritása érdekében az értekezlet felkérte a jelenlévő *Szentmiklósi* Ferenc és *Szücs* Margit parlamenti képviselőket, hogy a Magyar Népi Szövetség teljes politikai sulyával segitsék elő a vitás kérdések demokratikus szellemben való elrendezését.

Pauli Árpád István, a magyar iparistkolák ujonnan kinevezett felügyelője sajnálattal állapitotta meg, hogy ipariskolájnk felszerelési hiányokkal küzdenek és a társadalom segitségét kérte.

Segitséget a mezőgazdasági iskoláknak

A földmüvelésügyi minisztérium hatáskörébe tartozó iskolák helyzetéről *Szövérdi* Ferenc EMCE főfelügyelő számolt be. Kiderült, hogy a magyar földmüvesiskolák megüresedett felügyelői állása még betöltve nincs és igy a legnagyobb nemzetiségpolitikai jelentőségü s az ország fellenditése szempontjából is elsőrangu magyar mezőgazdasági szakoktatás gazdátlan. *Az előadó sürgős segitséget kért a méltatlan viszonyok közé került csikszeredai és sepsiszentgyörgyi magyar mezőgazdasági középiskolák számára is.*

A magyar iparostanonciskolák helyzetéről *Studnicska* Nándor igazgató adott számot. Az értekezlet megállapitotta, hogy a magyar iparostanonciskolák ügyét sem a magyar társadalom, sem a munkaügyi minisztérium egyes soviniszta elemei nem részesitik még a kellő támogatásban.

Simó Gyuláné tanfelügyelő gazdasági beszámolójával kapcsolatban az értekezlet kimeritően foglalkozott a magyar iskolaépületek kijavitásának és részleges ujjáépitésének, valamint a tanügyi felszerelés pótlásának kérdéseivel. *Felszeghy* Ödön vezértitkár általános tetszés közepete jelentette ki, hogy *az ország sulyos gazdasági helyzetére való tekintettel a tanügyi bizottságnak a társadalmi segélykérés mezejéről az önsegély és önellátás mezejére kell átplántálnia megerősödésünk gondolatát.*

Az értekezlet szerdán *Balogh* Edgár szavaival zárult.

Sztalin vezértábornagy Marshallal folytatott megbaszélésétő a moszkvai tárgyalások sikerét remélik

Sztalin vezértábornagy, a Szovjetunió miniszterelnöke, kedden este, helyi időszámitás szerint 10 órakor fogadta *Marshall* amerikai külügyminisztert. A kihallgatáson jelen volt *Molotov* szovjet külügyminiszter, *Novikov* washingtoni szovjet nagykövet, az Egyesült Államok moszkvai nagykövete, valamint az USA külügyminisztériumának a tanácsadója. A francia hirszolgálat moszkvai tudósitója szerint *a külügyminiszteri értekezlet körében nagy optimizmust tulajdonitanak a tárgyalásnak.* Kiemelik, hogy *a tárgyalást Marshall kérte.* Ebből azt következtetnek, hogy az amerikai külügyminiszter ettől a közvetlen megbeszéléstől várta azokat a nehézségeknek az eloszlatását, amelyek a külügyminiszterek értekezletén felmerültek.

Washingtoni hivatalos körökben, mind a Fehér Házban, mind a külügyminisztériumban, egyelőre *a legteljesebb hallgatásba burkolóznak a találkozással kapcsolatban.* Nyilvánvalóan be akarják várni a Moszkvában lévő amerikai küldöttség részletes tájékoztatását. Félhivatalosan mindössze arra szoritkoznak, hogy *Marshall bizonyára azért kérte a kihallgatást, mert ugy vélte, elkövetkezett az ideje a közvetlen megbeszélésnek.* Amerikai diplomáciai körökben azt hiszik, hogy a megbeszélésen *nemcsak a Németországgal kapcsolatos kérdésekről, hanem mindazokról a kérdésekről szó volt, amelyek szovjet-amerikai viszonylatban felmerültek. A megbeszélés egy és háromnegyedórás tartama* bizonyára lehetőséget adott arra, hogy áttekintsék a két országot érdeklő valamennyi kérdést — állapitják meg.

Tizszeresére emelik fel a nyugdijakat

BUKAREST. — (Agerpress.) A legutóbbi miniszterlanácson hozott határozat értelmében, amely a hivatalos lap tegnapi számában már meg is jelent, április elsejétől kezdve a köztisztviselői szabályzatban megállapitott nyugdijak összegét tizszeresére emelik fel.

A tizszeresre felemelt nyugdijösszegen kivül az 1946. március 6-a után közölt köztisztviselői szabályzatba besorolt köznyugdijasok az 1946. évi november 30-án kelt törvény rendelkezése szerint külön 40 százalékos nyugdijemelést kapnak. Ez az emelés nem vonatkozik azokra a nyugdijasokra, akiknek nyugdijösszegét a jelenleg érvényben lévő legujabb nyugdijtörvény alapján állapitották meg.

Magyar Kormányküldöttség érkezik Romániába a CASBI-kérdések rendezésére

BUDAPEST. — (Rádió.) Az a magyar kormányküldöttség, amely Románia és Magyarország között az Ellenséges Javakat Ellenőrző Hivatal, a CASBI kezelése alá vont javak jogi helyzetének rendezésére, illetve a CASBI kezelése alól való mentesitésére kapott megbizást, Bolgár Elek, a magyar külügyminiszter állandó helyettesének vezetésével a magyar fővárosból tegnap elutazott Bukarestbe.

A szakértőkből álló magyar bizottság Bukarestben a kormány illetékes tényezőivel tárgyalásokat folytat, hogy a CASBI kezelése alól mentesitsék a magyar állampolgárok azokat a javait, amelyeket a háború után ennek a hivatalnak felügyelete alá helyeztek és amelyek jogi helyzete tisztázást igényel. Az előkészitő tárgyalások a legszivélyesebb légkörben és a kölcsönös megértés jegyében folytak le és igy joggal remélhető, hogy a bukaresti tárgyalások meg jobban meg fogják szilárditani Románia és Magyarország baráti kapcsolatait.

HÍREK

VILÁGOSSÁG

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kolozsvár, Brassai-utca 7.
Távbeszélő: 258.
Szerkesztőbizottság:
BENEDEK MARCELL, KACSÓ SÁNDOR, KÓS KÁROLY
Felelős szerkesztő: BALOGH EDGÁR

Felhivás előfizetőinkhez!

A munkabérek, papirárak és a lapok nyomdai előállitása költségeinek emelkedése következtében kénytelenek voltunk lapunk példányonkinti árát 5000 lejben megállapitani. A lap példányonkinti árának emelésével egyidejüleg fel kellett emelnünk az előfizetési dijat is amely havonta 120.000 lej.

Azok a vidéki előfizetőink, akik az előfizetési dijakat minden felszólitás nélkül legkésőbb a következő hónap elsejéig előre beküldik, helyi előfizetőink pedig közvetlenül kiadóhivatalunk pénztáránál kifizetik, kedvezményes árért, havi 100.000 lejért kapják lapunkat. A rendkivüli viszonyokra való tekintettel lapunk rendszeres küldését csak abban az esetben biztosithatjuk, ha az előfizetési dijakat idejében megkapjuk.

Felkérjük azokat az előfizetőinket, akik április hónapra a régi előfizetési dijat már kifizették, hogy a kifizetett összeg és az uj előfizetési ár közötti különbözetet sziveskedjenek kiadóhivatalunkhoz sürgősen befizetni, mert ellenkező esetben kénytelenek lennénk lapunk további küldését részükre beszüntetni.

A „VILÁGOSSÁG" KIADÓHIVATALA.

SZOLGÁLATOS KOLOZSVÁRI GYÓGYSZERTÁRAK. Április 18-ig bezárólag szolgálatban: dr. Kohn (Szabadság-tér 10), Laczka (Mária királyné-utca). Holicska (Mócok-utja 42), Csillag (Dózsa György-utca 36), Korona (Heltai-utca 3), Garda (Kossuth Lajos-utca 1), Creţu (Dézsma-utca 22). Egész éjjel szolgálatban április 18-ig bezárólag: Csillag, Garda és Laczka gyógyszertárak.

A MAGYAR NÉPI SZÖVETSÉG kolozsvári szervezete április 19-ére hirdetett nagyszabásu Tavaszi bálját technikai okokból későbbi — a sajtóban idejekorán közölt — időpontban tartja meg.

A TEGNAPI SZÁMUNKBAN megjelent „Rendet a kolozsvári piacon!" cimü cikkhez kiegészitésképpen közöljük, hogy Pisztiner kolozsvári fogász nem vásárolta a kérdéses zsák lisztet, hanem munkadij fejében kapta Ajtoneanu Vasile Cara községi lakostól.

NYULTENYÉSZTŐK FIGYELMÉBE! Az EMGE kisállattenyésztési szakosztálya április 19-én délután 5 órakor intézőbizottsági és 6 órakor taggyülést tart, melyre minden tagját ezuton meghivja. Tárgysorozaton szerepel a közgyülés és a választások előkészitése.

MÁRCIUS 31-ÉVEL MEGSZÜNT A KÖZALKALMAZOTTAK MÜKÖDÉSI PÓTLÉKA. Kormányzatunk az elmult év folyamán 70 százalékos müködési pótlékot engedélyezett az összes közalkalmazottak számára, hogy ezzel egészitse fizetésüket. A fizetések uj rendezésével egyidejüleg a 70 százalékos müködési pótlékot is megszüntették. Az erre vonatkozó rendelet a hivatalos lap április 10-iki számában jelent meg.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Nyilatkozat

Az „Erdély" cimü kolozsvári szociáldemokrata napilap április 16-iki számában ujságirói müködésemmel kapcsolatban cikk jelent meg. A támadó hangu cikk rosszindulatu beállitásban elferditi a tényeket. Felvilágositásképpen kötelességemnek tartom közölni a Legfelsőbb Tisztogató Bizottság ügyemben hozott végső határozatát, amely a Magyar Népi Szövetség kérésére és az Ujságirók Szakszervezetének 1946 junius 1-én kelt 34/1946. számu ajánlására az Általános Irányelvek III. része 4. pontja alapján a következőképpen szól:

„Nagy Elek hirlapiró elsőfoku purifikációs büntetésének egy éven tulmenő részét hatályon kivül helyezzük és őt ezennel az Ujságiró Szakszervezet teljesjogu tagjának ismerjük el".

Kolozsvár, 1947 április 16-án.

NAGY ELEK

MÜVÉSZET

Román—magyar zászlódiszbe öltözik Budapest

— irja a „Tribuna Noua" a budapesti Román Héttel kapcsolatban

KOLOZSVÁR. — **A május elseje és nyolcadika között Budapesten rendezendő** Román Hét müsorát részletesen közöltük pár nappal ezelőtt. A vendéglátó magyar főváros készen áll a román vendégek fogadására. Ugyanakkor Bukarestben is lázas készülődés folyik a nagyszabásu kulturesemény maradéktalan sikerének biztositására. Rendkivül jelentős az a tény, hogy a magyar fővárosba induló román müvészek és közéleti kitünőségek élén — hir szerint — Groza Péter miniszterelnök is Budapestre utazik. A több mint 100 személyből álló csoport tagjai között van Mihail Sadoveanu, a kiváló iró, a képviselőház elnöke, Florica Bagdasar egészségügyi miniszter, Emil Bodnaras, Gheorghe Nicolau miniszterek, a román irók és müvészek részéről Gala Galaction, Cicerone Teodorescu, Costa Carei, valamint Eggisio Massini és Dinu Badescu.

Tildy magyar köztársasági elnök elrendelte, hogy a román vendégek érkezése alkalmával a magyar fővárost a két nemzet lobogóival diszitsék fel. Ezzel kapcsolatban a kolozsvári „Tribuna Noua" cimü román laptársunk a következőket irja:

„Az a körülmény, hogy a Duna partján fekvő hatalmas város a javarészt irók, költők és müvészekből álló román küldöttség tiszteletére a barátság szimbólumaként román zászlódiszbe öltözik, nem puszta véletlen eredménye, hanem annak köszönhető, hogy a román—magyar barátság harcosai felismerték a müvészetekben rejlő adottságokat, melyek a legalkalmasabbak egy nép értékelésére".

Ebben a szellemben üdvözli a „Tribuna" a budapesti Román Hét eseményét, mely egy átkos mult felszámolásával a két nép őszinte barátsága felé vezet bennünket.

A DERMATA KULTURSZAKOSZTÁLYÁNAK IRODALMI KÖRE április 17-én, csütörtökön délután 6 órai kezdettel a katolikus gimnázium dísztermében (Farkas-utca 2) József Attila- és Cotrus Áron-estet rendez. A költőket Nagy István és Parvan József fogják ismertetni.

Enyedi emlék...

A tavasz lágyan simul a városra s a Kollégium-erdő puha pasztellszinekkel olvad bele a Pilis és Csáklya mosott konturjaiba. Március van Enyeden — virágvasárnap vigiliája. Az ősi „oskola" előtt aprócska homokfutók s bivalyos batárok ekhója várja a szünidőre hazakészülő nebulók seregét.

Mit néz meg az idegen legelőször Enyeden? Természetesen a „Kollégiumot", Bethlen Gábor immár fogalommá vált alapitását, mely valóban „nem utolsóbb némely külföldi sholánál..." Jeles magyar portrék széles galériája példázza itt azt a szellemet, mely 300 esztendeje csak adott és osztogatott jellemet és tudást, de ha kellett, puha cipót és meleg szállást, második otthont is a nincstelen diákok tizezreinek. Apáczai Csere János, Pápai Páriz Ferenc, Tótfalusi Kiss Miklós, Hegedüs Sámuel, Kőrösi Csoma Sándor, Bod Péter, Bolyai Farkas, kiragadott nevek csupán a kitünőek hosszu sorából...

Sorsukban, életük lendülő és süllyedő ütemén a Kollégium sorsa ismétli önmagát. A „Shola Transsylvanica" életének fordulópontja csupa tragikus dátum 1658, 1704, 1848... Mennyi könny, vér és siralom, török-, tatár- és labancdulás a számok rideg közönye mögött.

Az elmult évek vihara sem suhant el nyomtalanul Enyed felett. Kórháznak kellettek a hatalmas termek s a front szele megérintette a világhirü gyüjteményeket is. A néprajzi tár, mely a három erdélyi nemzet minden kulturkincsét magához ölelte, összedobált romhalmaz csupán. Legépebb még a természetrajzi gyüjtemény. Üveges vitrinjeiben európai hirü ritkaságok rejlenek. De nem csupán a jelen, hanem az évmilliós mult is ott pihen az üvegkoporsók ölén. Egyik szekrényben megkövesedett pálma finom levelei sejtetik velünk, hogy a földtörténeti mult roppant távlataiban délszaki éghajlat lágy fuvallata bujdokolt ott, ahol ma Boreász, az északi szél az ur. A hatalmas kődarab felett Áprily költői definiciója:

„Kihült világok mumjája csak
Megölte észak: Erdély-Kolcpatak..."

Ady a magyar fa sorsát példázza igy. Áprily az erdélyi pálmáét.

Aztán tovább bolyongunk az árkádos ivek alatt. A könyvtár bűvös csendjében kódexek és ősnyomtatványok között lapozgatjuk Benkő József Mineralogiáját, Hevenesi Gábor Parvus atlas Hungariae-ját. A legelső magyar térképgyüjtemény ez, szakkönyveink sem emlitik, pedig 1689-ben nyomtatták, egyidőben Nyugatnak azokkal a nagy Atlaszaival, melyek a felfedezések eredményeit dolgozták fel.

Lassan ránkesteledik már, amikor a Kollégium nagytermében összegyült lelkes közönség jelenlétében alapitjuk meg az Erdélyi Népi Kárpát Egyesület enyedi osztályát. Szeben után most itt bontott zászlót az ENKE, hirdetve a természetjárás és honismeret feltétlen szükségességét.

Virágvasárnapon elindul az első tura is. Az Iskolaerdő tisztásairól tekintgetünk Torockó és a Székelykő felé s csodáljuk messziről a Csáklya és a Pilis mészkőszirtjeit. Délben turistaebéd a Hegzsa szőlőhegyén. Másnap néhány gyakorlott természetjáróval a Pilist másszuk meg. A hóval tarkázott csucsról káprázatosan szép kilátás nyilik csaknem egész Erdélyre. A Déli Kárpátok hóborította csucsai alatt szürke füstoszlopok jelzik a tavaszi erdőtüzek fellángolását. Amit az oktalan fejsze kezd, azt folytatja a kecske s betetőzi ilyenkor a tüz... Égnek az erdők a havason!

Sajnos, az egyesület pilisi és penori menedékháza is üszkös romok csupán. Az ENKE enyedi osztályára vár, hogy ismét felépitsék a turistaság fellegvárait s rendet teremtsenek a romokon.

Alkonyodik már, amikor fáradt kis csapatunk Enyed utcáit rójja. Este a kollégium vendégszobájában Bethlen Gábor képe tekint reám s turanaplóm fehér lapjain láthatatlan irás villan...

Ifjabb XÁNTUS JÁNOS

AZ ORSZÁG ÉLETE

Bukarest: A közmunkaügyi minisztérium nagyszabásu helyreállitási munkálatokat végeztet

A közmunkaügyi minisztérium a helyreállitási munkálatok során a következő nagyfontosságu munkák végrehajtását rendelte el:

A fővárosban helyreállitják a munkaügyi minisztérium épületét, mert a minisztérium különböző ügyosztályai jelenleg öt különböző épületben kénytelenek dolgozni, ami az ügymenet rovására megy. Folytatják a királyi palota helyreállitását, a TARS Baneasan lévő mühelyeinek kibővitését és az ANEF sportpálya épitését.

De nemcsak a főváros helyreállitására fordit gondot a minisztérium, hanem a különböző vidéki városok és annak lakossága érdekeire is.

Helyreállitják Panciu várost, amely az 1940. évi földrengés alkalmával sulyosan megrongálódott, iskolát, templomot és vásárcsarnokot épitenek Iasiban, helyreállitják és kibővitik Kolozsváron a Bariţiu-liceum épületét (a volt honvéd hadtestparancsnokság), Közigazgatási palotát és templomot épitenek Tecuciban, helyreállitják Botosaniban az Eminescu-szinházat, Tordán több középületet létesitenek és általában megkezdik a háborus pusztitások és bombázások miatt megrongált vidéki városok helyreállitását. A nagyszabásu ujjáépitési munkálatoknál főleg az épitőipar és a vele kapcsolatos iparágak jutnak foglalkoztatáshoz és ezzel a dolgozók kenyérkeresethez.

Kolozsvár: Cukorkakereskedő-betörőt fogtak el

Fehér István kalapkereskedő hétfőn az éjszakai órákban társasággal lakása felé tartott. Elhaladva az üzlete előtt, meglepődve látta, hogy a redőny félig fel van huzva, a helyiség belső részéből gyenge lámpafény szürődik ki. Zajtalanul kinyitotta a hátsó ajtót és bement üzletébe, ahol egy jólöltözött férfi a pénzesfiókot feszegette. A kalapos erélyes fellépéssel megfélemlitette a betörőt, majd bekisérte a rendőrségre, ahol igazoltatták és megállapitották, hogy Bencze Mihálynak hivják és a Mária királyné-uton cukorkakereskedése van.

A nyomozás megállapitotta, hogy Bencze egy régi kasszafuróbandának volt tagja, tiz évvel ezelőtt több évi börtönbüntetésre itélték. A büntetése kitöltése után cukorkaüzletet nyitott, megnősült és rendes életmódot folytatott.

Feltehető, hogy a „rendes élet" csak álarcul szolgált valódi énje elrejtésére. A rendőrség megindította a nyomozást bünlajstromának összeállitására.

Arad: Gyógyszeripari vállalat létesült, amely aszpirint, kinint és insulint készit

A kormány fokozott gondot fordit a belföldi ipar támogatására és fejlesztésére. Különösen a gyógyszeripar mutat az utóbbi időben örvendetes fejlődést. Aradon nemrég aszpirint és kinint gyártó gyógyszeripari vállalat létesült, amely tevékenységét más fontos gyógyszerek gyártására is kiterjeszti.

Igen jelentős a romániai gyógyszeripar fejlődése szempontjából az a kezdeményezés, amely Aradon insulint gyártó üzem létesitését célozza. Az erre vonatkozó engedélyt és üzemi berendezést megszerezték és jelenleg tárgyalásokat folytatnak svájci gyógyszeripari vállalatokkal, amelyektől az insulingyártáshoz szükséges nyersanyagokat kivánják beszerezni. Ha a szükséges nyersanyag megérkezik, azonnal megkezdik az insulin gyártását.

Marosvásárhely: 40 millióval kárositotta meg a gazdákat egy szélhámos szolgalegény

Tudósitónk telefonjelentése szerint az itteni rendőrség letartóztatta Márton János szolgalegényt, aki a városházi tisztviselők ellátószervénél volt alkalmazásban.

Márton János beférkőzött az ellátószerv vezetőinek bizalmába, akik hétmillió lejt adtak át neki élelmiszerbeszerzésre. Ebből az összegből egymillió lejt elsikkasztott. Hivatali főnökei a rendőrségen tettek ellene feljelentést és akkor kiderült, hogy Márton Jánosnak egyéb is terheli a lelkiismeretét.

Az történt ugyanis, hogy a ravasz ember beférkőzött a marosvásárhelyi katonaság beszerzőcsoportjának bizalmába is és burgonyabeszerzésre 40 millió lejt vett fel a beszerzőcsoport parancsnokától azzal, hogy a pénzért 25 vasuti kocsi burgonyát fog szállitani.

A katonaság többszörös sürgetésére a burgonyát hiánytalanul leszállitotta, de a gazdáknak, igéreten kivül, semmit sem adott burgonyáért. Ugylátszik, azt hitte, könnyebb és kevésbé veszedelmes a földmüveseket becsapni, mint a katonaságot. Számitásába azonban hiba csuszott, mert a becsapott gazdák is feljelentették és most az ügyészség csalás és sikkasztás cimén vádiratot adott ki ellene.

Arad: A város vezetőségének itt sincsenek szállitóeszközei mégis el tudják hordatni a szemetet

A város vezetősége mintaszerüen oldotta meg a szemételhordás kérdését. Nemrég négy igáslovat vásároltak, most pedig az uj városi költségvetés alapján hatmilliárd lejt forditanak a tisztaság céljaira.

Annak érdekében azonban, hogy a városnak ez a nagyfontosságu kérdése minél előbb megoldódjék, felvették a kapcsolatot a szállitóipari vállalkozók szövetségével, amely naponta tiz kocsit állit a szeméthordás rendelkezésére, addig is, amig a város a maga hatáskörében megfelelően meg tudja oldani a szeméthordást.

Szatmárnémeti: *Olcsóbban osztották ki a zöldségmagvakat, mint Kolozsváron*

Az itteni „Szabad Élet" cimü napilap jelentése szerint a Magyarországról érkezett zöldségvetőmagvakat a Demokrata Nők Szövetségének segitségével osztották ki. A vetőmagvak ugyanis nagy tételben, zsákokban, dobozokban érkeztek és azok szétmérésére vállalkoztak a szatmári nők, közöttük elsősorban a MNSz asszonyai.

A nők részvételének köszönhető, hogy Szatmárnémetiben nem kellett a hivatalos árakhoz még később nagyobb felárakat hozzácsapni, mint azt Kolozsváron kénytelen cselekedni a Mezőgazdasági Kamara. Szatmárnémetiben az árak dekánkint az alábbiak voltak: paprika 3000, ugorka 3000, fejes káposzta, murok, nyári retek 4000, rádicsom 7000, hónapos retek 3000, vöröshagyma 3500, téli és kelkáposzta 20.000, saláta 2000 lej.

A kolozsvári pénzügyi főigazgató nyilatkozik

az uj adókivetésekről

Felfüggesztették a szövetkezetek elleni adóvégrehajtásokat
Jelentős adókedvezményt kaptak az összes szövetkezetek

BUKAREST. — A gazdasági élet fellenditése érdekében a kormány minden lehető támogatást igyekszik megadni a szövetkezeteknek, amelyek tevékenységükkel jelentősen hozzájárulnak különösen a falusi lakosság, a munkásság és a kisemberek gazdasági érdekének védelméhez. Elismerve a szövetkezetek gazdasági és közösségi jelentőségét, a kormány eddig is sorozatos könnyitéseket, kedvezményeket biztositott a szövetkezetek részére. Azoknak a tárgyalásoknak az eredményeként, amelyeket Ciolan, a szövetkezetügyi minisztérium államtitkára Alexandrini pénzügyminiszterrel folytatott, a pénzügyminisztérium az alábbi jelentős adókedvezmények és könnyitések életbeléptetését rendelte el az összes szövetkezetek részére:

1. A szövetkezetekre az 1946—1947. évre kirótt pótadókat leirják és a jövőben ezt az adónemet a szövetkezetekre nem vetik ki.

2. Az 1946—1947. évre kivetett állami adókat fellebbezések alapján felülvizsgálják. A fellebbezéseket egy példányban az illetékes pénzügyigazgatósághoz, egy példányban pedig a Nemzeti Szövetkezeti Intézethez, az INCOOP-hoz kell benyujtani május 15-ig.

3. A szövetkezetek adóját a jövőben olyan bizottság állapitja meg, amelynek tagja lesz a Nemzeti Szövetkezeti Intézet, az INCOOP is.

4. A szövetkezetek adóját a jövőben olyan világos és félreérthetetlen rendszer és együttható (koeficiens) szerint fogják megállapitani, amelyek nem adnak lehetőséget a más rendszer vagy mód szerint történő megadóztatásra. Addig is, amig ennek a rendszernek megállapitása megtörténik, a pénzügyminisztérium elrendelte, hogy a szövetkezetek ellen az 1946—1947. évi adó nemfizetése miatt elrendelt összes végrehajtásokat függesszék fel.

A pénzügyminisztérium körrendeletet intézett az összes pénzügyigazgatóságokhoz, hogy a szövetkezetek terhére kirótt pótadókat teljes egészében töröljék még abban az esetben is, ha a benyujtott fellebbezés elbirálása után ennek az adónak kivetése már jogerőre emelkedett, illetve végérvényessé vált volna.

A kidolgozás alatt lévő kincstári s pénzügyi törvények, amelyek az állami költségvetés kiegészitő részét alkotják, egyéb könnyitéseket is tartalmaznak a szövetkezetek részére.

A pénzügyminisztérium hangsulyozza, hogy a felsorolt kedvezményekkel olyan rendszert kiván megvalósitani, amely lehetővé teszi a szövetkezeti mozgalom megélénkülését, a szövetkezetek gazdasági fejlődését és teljes egyenjoguságát a magánkereskedelemmel.

Ez a megállapitás látszólag ellentmondóan hangzik, de csak látszólag, mert a tény az, hogy egyes szövetkezeteket a hasonló szakmai magánkereskedelemmel szemben kétszeres, sőt háromszoros adóval sujtottak.

Ez a szokatlan helyzet annak a ténynek a következménye, hogy a szövetkezetek csak egyetlen üzleti könyvet vezetnek, viszont az adók megállapitásánál, az árak kiszámitásánál és az adó, főleg a forgalmi adó kivetésénél olyan eljárást alkalmaztak, amely az adófizetési kötelezettség alól való kibuvást igyekezett megakadályozni, főleg az olyan adóalanyokkal szemben, akik vagy nem mutatták be üzleti könyveiket, vagy a lebonyolitott üzleteket nem a valóságnak megfelelően vezették be üzleti könyveikbe, ami a szövetkezeteknél nem fordulhat elő. A pénzügyminisztérium rendelete nagy megnyugvást keltett a szövetkezetek körében.

Cazan kolozsvári pénzügyi főigazgató nyilatkozata

KOLOZSVÁR. — A nagyjelentőségü kérdésben felvilágositást kértünk Cazan Gheorghe kolozsvári pénzügyi főigazgatótól, aki a következőket mondotta munkatársunknak:

— A kolozsvári pénzügyigazgatóság is megkapta a pénzügyminisztériumnak azt a rendeletét, amely a szövetkezetek ellen adóhátralék miatt foganatositandó végrehajtás azonnali felfüggesztését rendeli el. Ezt a rendeletet a gyakorlatban alkalmazzuk is és további intézkedésig egyetlen szövetkezet ellen sem foganatositunk adóvégrehajtást.

— A pénzügyminisztériumnak a szövetkezeteket érintő többi rendeletei eddig még nem kaptuk meg. Valószinü, hogy ezeket a rendeleteket az uj állami költségvetéssel kapcsolatos pénzügyi törvények parlamenti megszavazásával kapcsolatosan adja ki csak a pénzügyminisztérium.

Közöltük Cazan pénzügyigazgatóval egyes adófizetőknek azt az észrevételét, hogy az adóhivatalok vezetői — bár a mult évi költségvetési évet még csak április 10-én zárták le — máris a tavalyi adóösszegek háromszorosát vetik ki, illetve irják elő a kivetési lajstromban az adófizetők terhére.

— Az adóhivatalok kivetési osztálya a pénzügyminisztéri rendelet szerint és annak szellemében jár el — válaszolta a pénzügyigazgató —, amikor a tavaly fizetett adóösszegek háromszorosát viszi át az idei pénzügyi évre. Tévedések elkerülése és az adófizetők helyes tájékoztatása érdekében azonban közölnöm kell azt is, hogy ez a háromszoros összeg nem az uj költségvetési évben fizetendő adó végleges összege, hanem csak jelentéktelen hányada annak. Hogy mennyi lesz mindenkinek a jövő évi adója, azt összegszerüleg csak az állami költségvetés, illetve az uj pénzügyi törvények megszavazása után lesz csak megállapitható. Mindenki saját érdekében jár el azonban, ha az átvitelezett háromszori adóösszegre nagyobb előleget fizet be, hogy a később megállapitandó adójának kifizetése ne jelentsen részére sulyosabb megterhelést — fejezte be nyilatkozatát Cazan pénzügyi főigazgató.

A Belvárosi-Kávéházban

Dollár... Napoleon... Arany...

Mikor seprik már ki a kolozsvári feketetőzsdét?

KOLOZSVÁR. — Munkanap, munkaidő. A dolgozók a szükös mindennapi kenyérért verejtékeznek, nélkülözve épitik ujjá az országot. Nagy a munka, amit magukra vállaltak. Sok teher nehezedik vállukra, sok akadály állja utjukat. Az akadályok közül a legveszedelmesebb a feketézők sisera-hada, akiknek nem érdeke a gazdasági ujjáépités, az ország gazdasági talpraállása.

A Belvárosi-kávéházban sürü szivarfüst gomolyog. Tömve a terem. Ugylátszik, sok embernek van ráérő ideje. A vendégek két részre oszlanak. Közös vonásuk az, hogy egyformán szégyenfoltjai a társadalomnak. Az egyik csoport a kártyázók és römizők, a másik csoport némán ül. Ez az „üzletemberek" csoportja.

Nézelődés után a pincérhez fordulunk:

— Dollárt szeretnénk eladni, ki vesz?

—Nem tudom — feleli a kérdezett félvállról, majd egy asztal felé int — ott tessék megpróbálni.

„Ott" már meghallották mi járatban vagyunk.

— Mennyi van? — kérdik.

— Hatvan.

— Miért adják el?

— Pénz kell . . .

— Hogy adják?

— Nem tudjuk az uj árat . . .

A spekuláns megmondja . . .

— Kevés — válaszoljuk.

— Én két ponttal többet adok — szól egy ur át a másik asztaltól.

— Ez a mi üzletünk uram — hajol át a közbeszóló felé az, akivel tárgyalunk. — Többet nem adunk. Lehet, esni fog.

— Hát akkor tárgytalan — mondjuk és indulunk kifelé.

— Uraim, jöjjenek hozzám, megegyezünk! — kiált az előbbi közbeszóló. — Napoleonjuk nincs?

— Mit ad érte?

A spekuláns válaszol.

— Az előbb többet igért . . .

— Igen, igen, de esni fog.

— Nem adunk el — jelentjük ki határozottan. — Mert nincs — és otthagyva a meglepett urat, jövünk kifelé.

Tehát a dollár esni fog. Reméljük azok is, akik manipulálnak vele és alaposan megütik magukat.

A dolgozók erőfeszitése nem lehet eredménytelen. Ezek a valutázó-árdrágitó henyék nem akadályozhatják az ujjáépitést, az ország gazdasági talpraállását. El kell görditeni őket a haladás utjából. *Ez az elgörditės, az ut megtisztitása a rendőrség munkája.* (—)

A csikszeredai közbirtokossági és erdőbirtokossági kongresszus

történelmi jelentőségü határozatai

CSIKSZEREDA. — (Kiküldött munkatársunktól.) A Csikszeredában megtartott közbirtokossági és erdőkongresszus történelmi jelentőségü esemény volt. Aki résztvett a kongresszuson, látta és hallotta a közel 300 főnyi harisnyás székely komoly elszántságát és töprengését a székelység tulajdonképpeni kenyéradója, az erdőségek jogi helyzetének tisztázására vonatkozóan, aki figyelemmel elolvassa a meghozott határozatokat, az valóban érzi, hogy a székely nép gazdasági és társadalmi szempontból *történelmi fordulóhoz érkezett.*

Nyilteszü földmüvesek és nagyképzettségü komoly szakemberek, tudósok és politikusok tanácskoztak két napig, döntöttek, javaslatokat tettek és fogadtak el, vagy éppen utasitottak vissza, mert mint minden nagyjelentőségü kongresszuson, itt is, heves, mélyből fakadó vitákra is került sor. De a viták és sokszor sulyos indulatok mégis *találkoztak végül egy közös szándékban, abban, hogy a székely közbirtokosságok helyzetét, az aránytalanságokat, a demokrácia tiszta szellemében meg kell oldani.* A demokrácia szellemének érvényesülését követelik a közbirtokosságokkal kapcsolatos sérelmek orvoslásánál is. Ilyen szempontból kell megvizsgálni, értelmezni és értékelni a kongresszusnak egyhangulag elfogadott alábbi határozati javaslatait:

— A székely közbirtokosságok kiküldöttei és a magyar erdészeti szakemberek a székelyföldi közbirtokosok jelenlegi helyzetének felmérése, jogi kérdéseinek tisztázása a közbirtokosságok egységes elvek szerinti vezetésének megteremtése, a közbirtokosságokkal kapcsolatban felmerült szociális kérdések megoldása, az erdőtermékek kihasználása és az iparositás, egy közös érdekvédelmi szerv megteremtése, a készülőben lévő uj falpari törvénnyel kapcsolatos állásfoglalás meghatározása és más erdőügyi és erdészeti kérdések megoldása érdekében a Magyar Népi Szövetség központi intézőbizottságának kezdeményezésére 1947 április 13. és 14. napjain Csikszeredán kétnapos kongresszust tartott.

Közel 300 közbirtokossági kiküldött szakember a kétnapos értekezleten megvizsgálva a közbirtokosságok jelenlegi helyzetének történelmi kialakulását és mai állapotát, meghallgatván a közbirtokosságok és szakemberek jelentéseit és javaslatait, bizva a népi demokráciában s azzal az őszinte szándékkal, hogy a magyarság kezén lévő eme hatalmas vagyon valóban a tulajdonos székelység s továbbmenően országunk ujjáépitését és a teljes demokrácia megvalósitását szolgálja: az alábbi határozatokat hozta:

1. A kongresszus megállapitja, hogy az erdélyi közbirtokosságok tagjainak erdő és legelő illetményei az ezen vagyonközösség tagjainak tulajdonát képező *mezőgazdasági birtokok szoros kiegészitő részének tekinti,* amely részek attól a vagyonközösség tagjainak anyagi romlása nélkül el nem választhatók.

Mindezeknél fogva a kongresszus a MNSz utján emlékirattal fordul a kormány és a törvényhozás szine elé, kérve, hogy a közbirtokosságot érintő törvényhozások alkalmával ez a szempont a leghatározottabban érvényesüljön.

2. Tekintettel arra, hogy a kongresszuson kifejezésre jutott *a közbirtokossági illetmények megosztása tisztázásának szükségessége:* a kongresszus felhivással fordul minden egyes magyar közbirtokossághoz, hogy *a szükséges közbirtokossági adatokat és az illetménymegosztásra vonatkozó javaslataikat a jelen kongresszus által kiküldött érdekvédelmi bizottsághoz* (Csikszereda, MNSz) a legrövidebb időn belül juttassák el, hogy azok feldolgozásával az erre vonatkozó egységes törvénytervezet elkészittessék.

3. A kongresszus kimondja, hogy *a közbirtokosságok helyes és egységes ügyvitele érdekében szükséges az összes eddigi alapszabálytipusok figyelembevételével egy egységes alapszabály elkészitése.*

4. Szükségesnek tartja az erdőtörvény 36. szakaszának módositását olyan értelemben, hogy *a közbirtokossági arányjog elidegenitése esetén elővételi jog illesse meg a közbirtokosságot* abból a célból, hogy ezen arányjogokból elsősorban az ilyennel nem rendelkező őstermelők s azt követően a töredékarányjogokkal rendelkezők részesüljenek.

Az odajuttatás feltételeit és módozatait a közbirtokossági alapszabály fogja meghatározni.

Leszegezi egyben azt is a kongresszus, hogy *a házi szükséglet céljaira szolgáló famennyiséget* a közbirtokossági tagoknak és a község minden egyes őstermelőjének *legalább olyan mértékben, mint eddig, biztositani kell.*

5. Szükségesnek tartja a kongresszus *a közbirtokosságok jogi helyzetének egy általános és átfogó törvény utján való rendezését.*

6. Legsürgősebben kieszközlendő, hogy *a közbirtokosságok részesüljenek mindazon kedvezményekben,* melyeket az egyenesadótörvény, bélyegtörvény, forgalmiadótörvények és rendkivüli nemzetvédelmi adóra vonatkozó törvény *kistermelők részére szociális megsegitésük céljából előir.* Mindenekelőtt azonnal módosittassék az egyenesadótörvény olyan értelemben, hogy *a föld és kereskedelmi adók kirovásánál a demokratikus progresszív adókulcs minimális százaléka vétessék alapul,* mert a közbirtokosság vagyonának jövedelme *nem egy emberé, hanem az azt alkotó vagyonközösségben álló kisemberek százaié és ezreié.*

A szövetkezeti törvényben foglalt és a fakitermelő szövetkezeteknek biztositott *kedvezmények és mentességek terjesztessenek ki a közbirtokosságokra,* annál is inkább, mert gazdasági jelentőségük, jogi alapjuk és felépitésük lényegében ugyanaz.

Szükséges az uj szövetkezeti törvény olyan megszövegezése, vagy addig is a jelenleg érvényben lévő törvény első szakasza 4. bekezdésének módositása, vagy olyan magyarázó törvény kieszközlése, mely *félreérthetetlenül és az INCOOP-ra is kötelezően biztositja azon jogot és lehetőséget, hogy a közbirtokosság és erdőbirtokos közületek, mint jogi személyek, fakitermelő szövetkezeteket létesithessenek.*

Szükségesnek látja továbbá a kongresszus a pénzügyminisztérium azonnali megkeresését és kieszközlését annak: rendeletileg utasitsa alárendelt közegeit, hogy az egyenesadótörvény 6. szakaszát, amely mindazon erdőterületeket, amelyekről rendes évi haszonvétel semmiféle formában nincs, *mentesiti a földadó alól,* valamint ugyanezen törvény 38. szakaszának d. pontját, mely szerint a házi szükségletre adott és felhasznált fa *nem esik kereskedelmi adó alá,* tartsák be és az erdészeti hivatalok erre vonatkozó hivatalos bizonyitványait *kötelezően fogadják el.*

7. A kongresszus halaszthatatlanul szükségesnek tartja a közbirtokosságok részére *egy jogi személyiséggel rendelkező érdekvédelmi szerv megalakitását.* Addig is azonban a közbirtokosságok érdekeinek ellátása, az erdőügyi kérdések rendezése és a magyar parlamenti csoport állandó szakszerü tájékoztatása érdekében egy szakértő érdekvédelmi bizottságot alakit. Csik megye részéről *Karda* Ferenc dr., *Kovács* Károly dr., *Máté* László dr. és *Adler* Sándor, Háromszék megye részéről *Benedek* János dr. és *Nagy* György, Marostorda megye részéről *Klözel* Oszkár és *Vass* Márton, Udvarhely megye részéről *Hadnagy* Károly dr. és *Kocsis* János dr. tagokból. Az érdekvédelmi bizottságnak hivatalból tagjai továbbá a MNSz országos végrehajtóbizottságának kiküldöttje, a Szövetség Hitelszövetkezeti Központ egy kiküldöttje és a Csiki Magánjavak egy kiküldöttje. A bizottság székhelye Csikszereda.

•

A nagyjelentőségü s a továbbiakban főleg az erdészeti sérelmek, a magyar erdészeti utánpótlás és a készülőben lévő uj faipari törvénnyel kapcsolatos állásfoglalásról szóló határozati javaslat további pontjait lapunk következő számában fogjuk ismertetni.

Uj iparvárosok születnek évről-évre a Szovjetunióban

I.

Az őserdő hatalmas fái közül előtörő napsugár megcsillant az *Angren* folyó vizén. Hajnali csend volt. A folyóparton sátor állott. A sátor lakói szovjet tudósok, akik a föld méhének kincsét jöttek kutatni ide.

A hajnali csendet nemsokára a munkazaja törte meg. Furógépek zakatoltak, törtek be a föld méhébe, hogy titkait kifürkésszék.

— Állj! — kiáltotta a tudományos csoport vezetője.

A furógép megállott. A tudósok ránéztek az anyagra, amit a furógép a felszinre hozott. Alig néhány méterre a föld felszine alatt *olylan fekete szenet találtak,* amelynek párja alig van az egész világon.

A kutatómunkát folytatták tovább és az első eredmények hirét azonnal vitte az illetékes helyre a legközelebbi falucskából a táviró. A jelentés igy kezdődött: *Angren. Üzbekisztán. 1936 julius . . .*

Alig telt meg egy év se telt el, az oda érkezett munkásseregek azonban e néhány hónap alatt csodálatos lendülettel épitettek kis *telepet, majd házakat, gyárakat emeltek.* Ma már *Angren* komoly, modern iparváros. Cement- és brikettgyára a munkások ezreinek ad munkát és megélhetést, a folyóparti szénbánya — ahol a munkások további ezrei dolgoznak — ontja a szenet.

Ma a helyen pedig, ahol csak nemrég a tudósok sátra állott, ma büszkén hirdeti a vasutállomás a folyóról elnevezett város nevét: *Angren.*

II.

Az *Irtisz* folyó vadregényes tájakon töri át magát folyásának hatalmas utján . . . *Keletkazahsztánnak* azonban e vadregényes táj még csak annyit sem adott a régi időkben, hogy népe csodálni tudja szépségét.

Azóta persze sok viz folyt le az *Irtiszen,* változott a világ Keletkazahsztánban. Az országon keresztül vasutat épitettek, gyárak nőttek ki ugyszólván a semmiből, egyetemek, iskolák nyiltak...

Az uj idők uj népe, amely előbb megtanulta csodálni az Irtisz szépségét, most már erejének kihasználására is gondol.

Az *Irtisz* vizére hatalmas áramfejlesztőt épitenek. Egész Keletkazahsztán iparát fogja ellátni árammal és emellett felragyognak a villanykörték az összes falvakban is. A munkát csak nemrég kezdték el. A munka elvégzésére érkezett dolgozók számára azonban uj házakat kellett épiteni és ez a munka is megindult. A jövendőbeli város holnapi arculatának körvonalai már kezdenek kialakulni. Korszerü épületek között nyilegyenes, gyönyörü utak, utcák s terek . . . és a csak most készülő város már felépült pompás kulturpalotája! Ez a kulturpalota a város központja és bizonyos, hogy az is marad. Gyönyörü termei, kényelmes karosszékei, müvészien kidolgozott falai szeretettel várják — és fogják várni mindig — a dolgozókat.

A várost ugy hivják — és talán jó lesz megjegyezni, mert még találkozunk ezzel a névvel — Ablaketka . . .

Temes-Torontálban is biztositják a vetési csata sikeret

A hitlerista sváboktól kisajátitott földek uj gazdái közül sok a juhtulajdonos. A juhtulajdonosokat egymás mellé telepitették, hogy állataikat annál könnyebben legeltethessék. Kitünt azonban, hogy ezek a gazdák a legeltetés mellett elhanyagolták a földek megmüvelését. Éppen ezért a megyei bizottság ugy intézkedett, hogy a juhtulajdonos telepeseknek is haladéktalanul be kell vetniök a kapott földet, állataikat pedig az ország hegyes vidékeire kell vinniök. Azoktól a juhtulajdonos telepesektől, akik április 15-ig nem müvelték meg a kapott földet, elveszik azt s a gazdasági ellátószervek között osztják szét.

SPORT

Vasas—Prahova, Dermata—Crisana kettős bajnoki mérkőzés lesz vasárnap Kolozsvárt

KOLOZSVÁR. — A husvéti szünet után április 20-án, vasárnap, folytatják az összes csoportokban a bajnoki küzdelmeket. Kolozsváron a városi sporttelepen kettős mérkőzés lesz. Délután fél 3 órakor a nagyváradi Crisana a Dermata ellen, majd fél 5 órakor az Universitateat verő ploesti Prahova a Vasas ellen játszik. A ploesti csapatot 4 pont választja el a többi kiesésreálló csapatoktól és igy még nem adta fel a harcot az NB I-ben való benmaradásért. Az Universitatea Nagyváradon a Szabadság ellen játszik. Érdekes mérkőzések kerülnek lejátszásra a többi városokban is. A Dermagant Marosvásárhelyen a temesvári CFR-t látja vendégül, mig a petrozsényi Jiul az FC Craiova csapatát.

Bukarestben kettős mérkőzés lesz. A Carmen—ITA és Ciocanul—Juventus összecsapást hatalmas érdeklődés előzi meg. Az UDR—bukaresti CFR mérkőzést a fővárosi vasutascsapat bulgáriai körutja miatt csak április 23-án, Szent György napján játszák le.

A C-liga küzdelmei során vasárnap délelőtt 11 órakor a városi sporttelepen a Rutextil a Sonametan ellen játszik, mig a Dermatapályán ugyancsak ebben az időpontban a CFR ellenfele a CSSP csapata lesz. A Minerul—Puterea-Haggibbor C-ligamérkőzést szombat délután fél 5 órakor játszák le a városi sporttelepen, mig a Cimentul—Spárta mérkőzést vasárnap délután fél 5 órakor játszák Tordán.

A kerületi bajnokságokért három mérkőzés kerül lejátszásra, a Dermata-pályán vasárnap délelőtt 9 órakor KKASE—Dermata B. a városi kispályán délelőtt 9 órakor Schull—Dohánygyár, majd 11 órakor a Locomotiva a Fermeta ellen játszik.

Kolozsvár ifjusági válogatottja — mint ismeretes — április 27-én Bukarestben játszik a főváros ifjusági válogatottjával a Bukarest—Szófia válogatott mérkőzés előtt. A kolozsvári Labdarugó Kerület Munteanu edzőt bizta meg az ifjusági csapat összeállitásával. A kerület vasárnap délelőttre a Dermata—Universitatea és a Victoria—Vasas ifjusági barátságos mérkőzéseket tüzte ki, amelynek helyét és időpontját a Labdarugó Kerület ma esti rendkivüli ülésén fogják megállapitani. A kettős mérkőzésre meghivták a Schull legjobb ifjusági játékosait is. Április 23-án, Szentgyörgy napján, a Bukarestbe utazó ifjusági válogatott a B. válogatott ellen játszik edzőmérkőzést.

A BEAC rendezi meg a kerületi vivóbajnokságokat

KOLOZSVÁR. — A kerületi vivóbajnokságok ezévi küzdelmeit a BEAC rendezi meg a református kollégium tornatermében. Vasárnap, április 20-án délelőtt 9 órakor az ifjusági tőrvivóversenyt; majd délelőtt fél 12 órakor a női tőrversenyt bonyolitják le. Vasárnap délután 4 órakor kerül sor az ifjusági kardvivó bajnokságra, mig a szenior tőrversenyt április 23-án, a szenior kardversenyt pedig április 27-én tartják meg.

Az ifjusági bajnokságokon csak azok indulhatnak, akik 1928-ban vagy a rákövetkező években születtek. Nevezési dij az ifjusági verseny és a nőiversenyre 10.000 lej, mig a szenior bajnokságokra 20.000 lej fegyvernemenkint. A versenyre be lehet nevezni az Angyal-drogériában, vagy a verseny kezdete előtt félórával a versenyszinhelyén. A kerületi vivóbajnokságokra benevezett összes versenyzők kötelesek a kitüzött időben teljes felszereléssel pontosan megjelenni.

A Kommunista Párt kitüntette a világbajnokságot nyert magyar asztaliteniszezőket

BUDAPEST. — A párisi asztalitenisz világbajnokságokon hatalmas sikerrel szerepelt magyar versenyzőket nagy ünneplésben részesitették a magyar fővárosban. Rákosi Mátyás miniszterelnökhelyettes ünnepélyes keretek között adta át Farkas Gizinek, aki három világbajnokságot nyert Párisban, a Magyar Kommunista Párt ajándékát. Ajándékkal tüntették ki Soóst és Sidót, akik nagy sikerrel szerepeltek a világbajnokságokon. A dijak átadása után Rákosi Mátyás a következőket mondotta:

— Versenyzőink kitünő eredménye egyre ékesebben bizonyitja, hogy sportolóink sokat használnak külföldön a magyar ügynek. Mi mindig örülünk, ha a magyar sportolók dicsőséget szereznek, de most kétszeres volt az örömünk, mert Farkas Gizi megérdemelten szerezte meg a három világbajnokságot. Azon leszek, hogy a jövő évi Olimpián a magyar sportolók nagy számban vegyenek részt — fejezte be Rákosi Mátyás miniszterelnökhelyettes.

Kiknek érkezett levelük a hadifoglyoktól?

KOLOZSVÁR. — A Szovjetunióban lévő hadifoglyoktól legujabban a következő kolozsvári, I. kerületben lakók részére érkezett levél:

Hencz Sándor Kert-utca 13, Ármánkó Puskás Gyuláné Petőfi 8, Beczássy Zoltán Farkas-utca 2, Bozsodi Ádámné Fadrusz János 2, Pendig Imre Farkas-utca 1, Benedek Kálmánné Augusztus 23-utca, Zsidó hitközség 2 levél, Bérczes Albertné Baba Novac 27, Dengelegi Mártonné Izabella-utca 2, Boboi Jánosné Farkas 29, Farkas Istvánné Mária királyné-utca 34 2 levél, Fischer Károlyné Mócok-utja 1., Forrai Ferenc Házsongárd 30, Galambos József Fadrusz János 13, Gyenes J. cimén Kovács Dénes Trefort-utca 31, Galambosi Józsefné Fadrusz János 19, Horváth Balázsné Magyar-utca 10, Holló Teréz Bástya 7, Koncz György Cosbuc 3, Kohn Ernőné Dózsa 12 és Kozma Sándorné Széchenyi-tér 35.

A levelek a Magyar Népi Szövetség nőbizottságánál, Farkas-utca 7 alatt vehetők át. A névsor folytatását holnapi számunkban közöljük.

A Puterea-Haggibbor 17 ponttal vezet a C-ligában

KOLOZSVÁR. — A kolozsvári labdarugó kerület legutóbbi rendkivüli ülésén az elmult vasárnap lejátszott C-liga mérkőzéseket is megvitatták. A kolozsvári CFR — amely 1:0 arányban vesztette el mérkőzését Szamosujváron a Spárta ellen — óvását elutasitották és a mérkőzést a pályán elért eredménnyel igazolták le a Spárta javára. A bajnokság első tavaszi fordulójában Besztercén lejátszott CSSB—Spárta 2:2 eredményü mérkőzést a labdarugó kerület 3:0 arányban a Spárta javára igazolta le, mert a beszterceí csapat igazolatlan játékosokat is szerepeltetett csapatában. Igy a bajnokság élén a Puterea-Haggibbor vezet 17 ponttal, második a CFR 16 ponttal, harmadik a Spárta 15 ponttal.

SPORTHIRADÓ

A SKÓCIA—ANGLIA válogatott labdarugó mérkőzést Glasgowban 100.000 néző előtt játszották le. Nagy harc után 1:1 (1:0) arányban eldöntetlenül végződött a mérkőzés.

A BUKARESTI CFR vasárnap és hétfőn Szófiában játszott négyes körmérkőzés keretében. Vasárnap a CFR a belgrádi Locomotiva ellen 2:2 (1:1) arányban eldöntetlenül játszott, mig a Szolnok és Haladás csapataiból összeállitott magyar vasutas válogatott 1:0 (1:0) arányban győzött a szófiai Lewsky ellen. A hétfői eredmények még nem ismeretesek.

A KOLOZSVÁRI LABDARUGÓ KERÜLET ma, csütörtök délután fél 7 órakor rendkivüli értekezletet tart, amelyre kéri az összes egyesületi vezetők pontos megjelenését.

A KISPEST A FERENCVÁROS LEGYŐZÉSÉVEL 31 ponttal a második helyre került a Magyar Nemzeti Bajnokságban. A bajnokságban az Ujpest 35 ponttal vezet. Harmadik a Ferencváros és Vasas 30—30 ponttal, majd sorrendben a DVSC következik 23 ponttal, a Csepel, FTO és a Szolnok csapata 21—21 ponttal.

BUKARESTBEN husvét hétfőjén tizszer 5 kilométeres távon háztömbkörüli kerékpárverseny volt, amelyet Gociman nyert meg. Csapatversenyben első a Viforul Dacia, második a nagyváradi Crisana.

AZ ORSZÁGOS tornászbajnokságokat május 16-a és 18-a között Resicán az UDR rendezi meg. A Román Torna Szövetség már minden előkészületet megtett a verseny megrendezésére, amelyre május 10-ig lehet benevezni. A bajnokságokra a Szövetség Morariu Albin (Kolozsvár), Meyer (Bukarest) és Barbura (Arad) pontozóbirókat jelölte ki. Kolozsvárról a bajnokságokra a Dermata, KKASE és a Villamosmüvek legjobb versenyzőiket nevezték be.

RURACNÉ BERECZKY MAGDA, aki Tanasescuval és Caralulissal együtt a legnagyobb sikereket aratta az elmult hetekben külföldi nemzetközi teniszversenyeken, Európa minden részéből egymás után kapják a meghivásokat. Az egyes versenyekre nemcsak a versenyzők, hanem a román teniszválogatott is meghivást kapott. Május 26—28-án Románia teniszválogatottja Olaszország ellen, majd május 30-án és 31-én Magyarország válogatottja ellen mérkőznek meg. Az országos teniszbajnokságok küzdelmeit junius 4—8-ika között Bukarestben tartják meg, amelyen részt vesznek a legjobb magyar, szovjet, cseh, jugoszláv és lengyel versenyzők is.

A DERMATA SZURKOLÓI április 18-án, pénteken délután 6 órakor az egyesület Szabadság-tér 22 szám alatti emeleti helyiségében értekezletet tartanak, amelyre az összes tagok pontos megjelenését kéri a vezetőség.

AZ ORSZÁGOS BIRKÓZÓ BAJNOKSÁGOKAT május 3-án és 4-én rendezik meg az emelősulybajnokságokkal együtt. A bajnokságok helyét a Román Birkózó Szövetség még nem jelölte ki. Az egyes csoportgyőztesek képviselik majd Románia szineit a juliusi cseh birkózó válogatott elleni mérkőzésen.

„SZENTGYÖRGYI ISTVÁN" ÁLLAMI MAGYAR SZINHÁZ MŰSORA:

Csütörtökön este 7 órakor: *Varázskeringő.*

Pénteken este fél 8 órakor: *Varázskeringő.*

Szombaton délután fél 5 órakor: *A madarász.* Ifjusági előadás.

Este fél 8 órakor: *Veszedelmes kanyar.*

Az előadások péntektől kezdődően délután fél 5 és este fél 8 órakor kezdődnek.

KOLOZSVÁRI MOZIK MŰSORA:

CAPITOL: *A földalattiak.*
CORSO: *A kalózok barca.*
RIO: *Ágról szakadt urileány.*
ROYAL: *A szerelem átka.*
ROYAL TEREM: *Érkezik a rendőrség.*
SELECT: *Az ifjuság ünnepe.*
URÁNIA: *Korunk diadala, a „Szépség és ifjuság".*

A kolozsvári szinház műsora

Strauss Oszkár operettje, a „Varázskeringő" ma, valamint pénteken és vasárnap este is műsoron van. Szombaton este az idei évad nagy prózai sikerét, a „Veszedelmes kanyar"-t játsza a szinház. Szombaton délután fél 5 órai kezdettel Zeller nagyoperettjét, „A madarász"-t játszák a tanulóifjuság részére, mig vasárnap délután Carlo de Fries mulatságos, könnyekig megnevettető operettje tölti ki a műsort.

A prózai együttes Shakespeare világhirü vigjátékát, a „Makrancos hölgy"-et késziti elő Kőmives Nagy Lajos kitűnő rendezésében. Az előadás az évad prózai műsorának egyik legkiemelkedőbb eseménye lesz.

Ha pénzt vagy árut akar, keresse fel a
Beged-et
Horea-ut 58.
Vesz. elad, bizományba elfogad ruhát, fehérnemüt és mindenféle tárgyakat.

APRÓHIRDETÉS

Apróhirdetés szavankint 3000 lej, állástkeresőknek 2000 lej. Cim a kiadóban és jeligés leveleknél 5000 lej pótdij fizetendő. Szöveghirdetés 4000 lej szavankint. Közgazdasági közlemények szavankint 5000 lej. Keretes hirdetések 4000, 5000 és 6000 lej négyzetcentiméterenkint. Nyilttér szavankint 10.000 lej.

ADÁS-VÉTEL

FIGYELEM! Ujból megjelent a Páter-féle Csodahatásu gyógynövények cimü kézikönyv. Kapható a Minerva és Erdély könyvkereskedésekben Kolozsváron, Szabadság-tér 8, illetve 9 szám. 2217

MODERN Singer süllyesztős varrógép, kifogástalan állapotban eladó. Weisz gépkereskedőnél. Horea-ut 82. 4927

VESZEK varrógépeket, varrógépfejeket, varrógéplábakat, varrógéptüket, kerékpárokat, kötőgépeket, alkatrészeket. Weisz gépkereskedő. Horea-ut 82. 4927

RÁDIÓT modernet, esetleg nem üzemképest keresek megvételre. „Erdély" könyvesboltba. 5089

CIPÉSZ cilinder varrógép eladó. Horea-ut 108, II. emelet, 20. 3304

ELADÓ egy ujonnan rugózott sezlon. Hasdeu (Kőkert)-utca 85. 3313

ELADÓ orvosi sterilizátor (nikkel). Brassai-utca 3. Délután 2 órától. 3314

MODERN készemélyes rekamié, festmények, ezüst desszert, kávés, gyümölcs, teás készletek, zsurasztal, ebédlő- és kerek asztal, burett kosztüm, női bunda, kabát, angora ruhák, szőnyegek, ruha és kosztüm szövetek sürgősen eladók. Dózsa György-utca 12, félemelet, ajtó 3. 3329

ELADÓ méhészeti kaptár, 6 darab 30×22 keretméret, angora nyulketrec 12 rekeszes. Dónát-ut 90. 3319

JÓKARBAN lévő mély és sportkocsi eladó. Buza-utca 15. 3318

UJ állapotban lévő kombinált szoba elutazás miatt sürgősen eladó. Értekezni lehet özvegy Gulyás Antalnénál. Egyetem-utca 2.

SINGER varrógép teljesen uj állapotban, előrehátra varró, eladó. Cim a kiadóban. Gr.

ÁLLÁST KAPHAT

VEGYI vasalónőt állandó munkára, azonnali belépésre felveszek. Gally István kelmefestő, Closca (volt Bánffy)-utca 4. 3303

SZAKÁCSNŐT keresek azonnalra. Cim a kiadóban. Gr.

PERFEKT mindenes szakácsnőt keresek. Dózsa György-utca 12. Klein, I. emelet. 3324

KERESEK azonnalra prakszissal rendelkező, románul jól beszélni tudó gondozónőt 2 éves gyermek mellé. Csak komoly, gyermekszerető személyek jelentkezzenek 2—4 óráig. Fürdő-utca 10, Godeanunál. 3327

ÖNÁLLÓ szakácsnőt keresek. Budai Nagy Antal-utca 21, Deutsch. 3317

KERESÜNK komoly, agilis, megbizható, ingatlan eladásokban jártas munkatársat magas jutalékkal. Bocsánczi iroda, Unió-utca 10. 3323

ÁLLÁST KERES

VEGYÉSZETET háztartási cikkek gyártására garancia mellett megtanulhat. Jókai-utca 4, I. emelet, ajtó 5. Guncjer A. 5159

INGATLAN-LAKÁS

BÉKÁSBAN 2½ holdas gyümölcsös közös megmüveléséhez sürgősen társat keresek. Hunyadi-tér 17, II. emelet. 3315

BUDAPESTI házzal elcserélném kolozsvári házamat. Cim a kiadóban. 3316

KERESEK egy szobát a belvárosban, esetleg butorral is átveszem. Kossuth Lajos-utca 32, butoraktár. 3322

MEGVÉTELRE keresünk bombázott házakat, üres telkeket 600 millióig. Belvárosi családi és üzleti házakat 1—10 milliárd lejig. Istók ingatlanforgalmi iroda, Mária királyné-utca 11. 3321

KOMOLY ingatlaneladások: megyei prefektura mellett házastelek 4 szoba, 3 komfortos szoba átvehető lakással. Horea-uton két utcára nyiló bombázott házastelek, ugyanarra 1×3 szoba, 3×2 szoba komfortos házastelek, villanegyedben házhely, modern villa átvehető lakással. Tőkéjét jól elhelyezi a régi, közismert Bocsánczi iroda, Unió-utca 10. 3323

KÜLÖNFÉLE

EGY jól bevezetett füszer- és festéküzlet központban átadó berendezéssel. Érdeklődni Átjáró-utca 20. Délután 1—3 óra között. Ferencinél. 3331

JÓMENETELŰ vendéglő iparral sürgősen átadó. Cim a kiadóban. 3330

Keresek két üres szobát,
esetleg egyet, élelmiszer ellenében.
Széchenyi-tér 5, I. em., 5. ajtó.

BIRTOKOT középesen felszereltet 10 százalékra vállalnék. „Magános gazda" jeligére.

AZ ELMULT husvéti ünnepek alatt a „Tribuna Noua" szerkesztőségéből ismeretlen tettesek elloptak 2 irodai irógépet. Az irógépek közül az egyik Mercedes, a másik Royal gyártmányu. Felkérünk mindenkit, akinek ilyen irógépeket eladásra kinálnak, azonnal vegye át a gépeket és jelentse a rendőrségnek. Nyomravezetőt magas jutalomban részesiti a „Tribuna Noua", Május 1-utca 23 szám.

MENYASSZONYI ruhák, fátylak koszorúk, kepppek kikölcsönzése Dáhlia művirág-szalonban, Horea-ut 35.

Ujból kapható
A költő csodái
Kovács könyvkereskedésében
Március 6-utca 3.
(Szentegyház-utca)

A „MAQUIS" mozgalom története.
Capitol Mozgó! Ma, csütörtökön premier!
A nagy francia ellenállásról készült hatalmas filmalkotás
A FÖLDALATTIAK
(LES CLANDESTINS)
SUZY CARIER, CONSTANT REMY
Előadások: 3, 5, 7, 9 órakor. Vasárnap délelőtt 11 órakor matiné!
Diákoknak és munkásoknak csoportos előadásoknál nagy kedvezmény.

VESZ, ELAD
BUTOR, SZŐNYEG,
porcelán, irógép és egyéb értéktárgyat
„UNICOM"
KOSSUTH LAJOS-UTCA 10.

Minerva Irodalmi és Nyomdai Müintézet Kolozsvár. — Felelős vezető: Klas Márton igazgató. — Nr. 99. Fasc. Ind. Cluj.